

ПИСЬМЕННОЦЬКА ПУБЛІЦИСТИКА ЯК ЯВИЩЕ НА ПЕРЕТИНІ ЛІТЕРАТУРИ Й ЖУРНАЛІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА «ТУТ ПОХОВАНИЙ ФАНТОМАС»)

У статті проаналізовано збірку есеїв Юрія Андруховича «Тут похований Фантомас» (2015), яка відбиває ключові тенденції суспільно-політичного життя України 2010–2014 рр.: від питань мови й культури до подій на Сході України, пропонуючи читачеві суб'єктивний погляд письменника-інтелектуала на актуальні теми, органічно вписані в український та світовий контексти. У процесі аналізу виявлено, що есеям Юрія Андруховича притаманні як літературні (серед яких автобіографічність, інтертекстуальність, експресивність, емоційність, іронічність та широке використання художніх засобів), так і соціокомунікативні риси (актуальність, оперативність, безпосередній вплив на масову свідомість, «державне мислення» та медійність). У зв'язку з цим акцентовано на важливості розгляду публіцистики загалом та письменницької публіцистики зокрема з погляду як літературознавства, так і журналістикознавства.

Ключові слова: художньо-публіцистичні жанри; есей, публіцистика; письменницька публіцистика; колонка.

Поняття публіцистики загалом і письменницької публіцистики зокрема є надзвичайно дискусійним у сучасних літературному та журналістському дискурсах, що пов'язано з межовою природою цього виду літературної творчості.

Термін «публіцистика» трактують у широкому значенні як будь-який публічний виступ на актуальну суспільно-політичну тему, і в цьому значенні термін публіцистика охоплює майже усі журналістські твори і навіть виходить за межі журналістики, включаючи цілу низку усних та письмових виступів аж до творчості давньогрецьких ораторів.

У вузькому значенні публіцистика – це своєрідний вид літературної творчості, або, як вважають журналістикознавці, один із потоків журналістської інформації, «з певними, властивими їй особливостями і внутрішніми закономірностями» (В. Здоровега) [3].

Актуальність цієї статті зумовлена тим, що, попри інтенсивний розвиток наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. публіцистики загалом та письменницької публіцистики зокрема, досі в науковому дискурсі точаться дискусії з приводу її природи, сфери функціонування та жанрових різновидів. Немає одностайної думки щодо приналежності публіцистики до певної галузі знань. Більшість науковців (В. Здоровега, В. Шкляр, О. Тертичний, В. Учонова, Л. Кройчик, О. Маськова, С. Шебеліст, О. Теребус та ін.) розглядають публіцистику в системі журналістських жанрів. Деякі словники подають визначення публіцистики як виду (в інших випадках роду) літератури (літературної творчості) – «Глумачний словник російської мови» С. Ожегова, «Глумачний словник журналістських термінів і понять» Г. І. Вартанова. І лише окремі науковці та словники визначають публіцистику видом (родом) як літературної, так і журналістської творчості

(Г. В. Прутцков; «Короткий словник журналістики» Б. Н. Лозовського).

Метою статті є аналіз літературних та соціокомунікативних рис публіцистики Юрія Андруховича як одного з провідних сучасних письменників-публіцистів, а саме збірки есеїв «Тут похований Фантомас» (2015), що вміщує тексти Андруховича, з якими він раз на тиждень виступав на сайті «Телевізійної служби новин» каналу «1+1».

Аналізуючи дефініції поняття «публіцистика», Марія Титаренко визначає три сфери її функціонування:

- публіцистика як сфера літератури (художня публіцистика);
- публіцистика як сфера філософії, релігії, науки (світоглядна публіцистика);
- публіцистика як сфера журналістики (т. зв. газетна/журнальна, теле-, радіопубліцистика).

Причому перші два підходи ґрунтуються на широкому розумінні публіцистики, а третій – на суто професійному рівні [7, с. 46].

Публіцистика як один із потоків мас-медійної інформації, тобто вид саме журналістської творчості, виконує низку функцій засобів масової інформації, серед яких оперативність інформування; тлумачення подій і фактів, вираження і формування громадської думки, масової свідомості; управління соціальними процесами. Ці суто журналістські функції (окрім хіба що першої) зберігають актуальність і для письменницької публіцистики, оскільки головною її метою є не інформування про події (цю функцію виконують інформаційні жанри, такі як: замітка, звіт, репортаж, інформаційна кореспонденція), а саме їх тлумачення, ба навіть власне розуміння певної події чи факту. При цьому публіцистику із загального потоку іншої жур-

налістської інформації виділяє її специфічна мова, яка гранично зближує її з художньою літературою, та спосіб безпосереднього впливу на аудиторію, спорідненість з ораторським мистецтвом, яка також відмежовує публіцистику і від найактуальніших політологічних та соціологічних трактатів, і від художньої літератури.

Поширення публіцистики в письменницькій діяльності О. Білецький пояснює тим, що українська література не є лише «мистецтвом слова», їй доводиться бути одразу всім: «політичною трибуною, публіцистикою, філософією, криком, плачем, стогоном поневоленої народної маси». Особливо значущою виявляється публіцистика в переломні епохи історії (наприклад, такими є 80-90-і рр., коли нові ідеї та рішення проголошувались не в науці, а саме в публіцистиці: дослідження Миколи Руденка, Івана Дзюби, Олесь Гончара, В'ячеслава Чорновола, Юрія Щербака, Івана Драча, Бориса Олійника, Євгена Сверстюка, Мирослава Мариновича та інших авторів були новим етапом у розвитку науково-політичної думки) [див.: 3]. Однак, на думку А. Погрібного, причини злету письменницької публіцистики та актуалізації есеїстики в сучасному літературному процесі досить різні: від намагання молодих письменників утвердитись у літературі до втечі від традиційних літературних форм у пошуку їхнього оновлення [6, с. 52].

Дослідник у статті, присвяченій феномену письменницької публіцистики, ототожнює це поняття з публіцистикою взагалі, оскільки їх характеризує «пряме, без жодного дистанціювання, втручання в явища життя». У письменника-публіциста, який дивиться на всі явища через політичну призму, на першому плані його власна громадянська позиція, думка і погляд на життя; він характеризує події не через характери, як це відбувається в художньому творі, а через авторське Я. Більше того, будучи позначеною авторською індивідуальністю, публіцистика визнана аудиторією, тобто автора усі знають і вірять йому: «неавторської публіцистики немає» [6].

В. М. Галич, навпаки, розглядає письменницьку публіцистику як «специфічний різновид публіцистики взагалі, що відрізняється посиленою увагою до використання розмаїтих художніх засобів, багатством і своєрідністю жанрових форм, емоційним відтворенням дійсності, художністю типізації її прикметних явищ» [2].

Погоджуючись із дослідницею, хочемо зазначити, що широке використання митцем суто художньої образності, порівняно з більш логічно-понятійною наповненістю творів журналістів-публіцистів, дає підстави розглядати письменницьку публіцистику як специфічний жанрово-стильовий різновид публіцистики (тобто публіцистики взагалі).

Сучасні письменники-публіцисти, серед яких О. Забужко, М. Рябчук, Ю. Андрухович, Ю. Винничук, С. Жадан, Ю. Іздрик та ін., вдаються до жанру есею, який зонайкраще дає змогу представити суб'єктивний підхід у висвітленні певної проблеми, увиразнити особистість автора, його думки, погляди, власне ставлення до предмета розмови. Окрім того, у зв'язку з текст-типологічними особливостями, есей дає змогу швидше реагувати на зміни в суспільстві, а невиму-

шений стиль викладу думок та достатньо коротка форма зробили його доступним для широкої аудиторії.

Також багато письменників мають авторські колонки в усеукраїнських і регіональних суспільно-політичних та інформаційно-розважальних друкованих виданнях, що забезпечує постійний діалог митця зі своїм читачем. Головною особливістю форми колонки є персональне осмислення певної події, тобто предметом дослідження в колонці виступає власне суб'єкт висловлювання, його особиста життєва позиція та міркування, а особистість колумніста стає основним смисловим ядром тексту. Саме тому зазвичай колонку веде відома людина чи фахівець у певній галузі (політик, письменник чи громадський діяч), чия думка буде цікавою громадськості [8].

Юрій Андрухович є помітною постаттю в сучасній публіцистиці. Унікаючи глибокого теоретичного аналізу, він реагує на актуальні культурно-історичні та суспільно-політичні події з естетичних, мистецьких позицій, що й відрізняє письменницьку публіцистику від власне журналістської, метою якої є формування громадської думки. Найчастіше письменник викладає думки у формі колонки-есею, яка зонайкраще дозволяє представити авторське «я» та продемонструвати суб'єктивні погляди й оцінки тих чи інших подій колумністом. Окрім того, будучи абсолютно окремим видом творчої діяльності, публіцистика Юрія Андруховича гармонійно входить до естетичної системи письменника на рівні з художніми творами.

«Тут похований Фантомас» (2015) – на сьогодні остання збірка есеїв автора, або, як він їх називає, ТСН-ок, які, на нашу думку, яскраво репрезентують особливості есею як жанру на перетині літератури й журналістики. По-перше, відповідно до специфіки жанру, есеї Юрія Андруховича характеризуються абсолютною суб'єктивністю та індивідуалізмом. Письменник пише про ту чи іншу подію або проблему виключно через призму власного розуміння, наводячи приклади зі свого життя чи знайомих йому людей. По-друге, його тексти є завжди актуальні. Зважаючи на те, що першочергово Андрухович публікував їх на сайті ТСН (серед письменників, які також мають авторські колонки на сайті ТСН, – Юрій Винничук, Сергій Жадан), припускаємо, що таким чином автор ніби налаштував читача на сприйняття його текстів як, у першу чергу, журналістських. Більше того, розміщення тексту саме на новинному сайті та абсолютна реальність подій, описуваних у них, свідчить про ще одну ознаку есеїв автора як журналістського жанру, а саме медійність.

Серед тем, до яких постійно звертається письменник, – стосунки українців і росіян (або України й Росії), мовне питання та культура (а саме проблема двомовності України та масової русифікації), влада, алкоголь тощо. Окрім того, є низка текстів, приурочених до певної дати (наприклад, 140-річчя від дня смерті Степана Руданського – «Перший національний порнограф», 2 роки від дня смерті Назара Гончара – «Ліжко його українське») або ж як реакція на ту чи іншу подію (демонтаж пам'ятної дошки Юрію Шевельову в есеї «Із особливим цинізмом», побиття студентів на Майдані в тексті «Ковзанка», підписання диктаторських законів 16 січня в «1984. 2014?» тощо). Велика

кількість текстів автора, присвячених якимсь життєвим темам, насправді з гострим політичним підтекстом («У світі тварин», «Синдроматика виходу», «Рогами вперед», «Тату і табу» й ін.). Наприклад, в есеї «Синдроматика виходу» (датованому 02.01.2011) Андрухович, пишучи про похмілля та способи лікування, порівнює його з «теперішньою» владою. Однак, якщо звичне похмілля, на думку письменника, «слід перележати, перемучити, перехворіти [...] і ближче до вечора обов'язково попустити, стане легше...» [1, с. 13], то з владою ситуація дещо складніша: «нікому з нас не вдасться ані перележати, ані навіть переходити її на ногах, як перероджують легкі форми грипу. У теперішньої влади форма не легка, а важка. Вона, ця влада, чавунна. Україна знову метикує на трьох із Росією та Білоруссю» [1, с. 14]. А в есеї «Рогами вперед» (03.06.2011) Юрій Андрухович згадує свого друга, швейцарського селянина й сировара Хригу, та розмірковує над розвитком сільського господарства, порівнюючи ситуацію в Україні та Швейцарії. Письменник наголошує, що українцям варто «повернутися до своїх корів», оскільки, за словами певного видатного експерта з «Файненшл Таймз», «статус селянина-виробника виявиться престижнішим від статусу банківського менеджера найвищої ланки». А закінчує текст словами про українську владу: «От уже другий рік я на кожному кроці чую: "Цю владу ми скоро винесемо на вилах". Утім, очікування світлої днини чомусь затягується. Мабуть, уже й вил немає в достатку через занепад села. Тому влада в Україні й почувається так безпечно-нахабно» [1, с. 39].

Досить символічним, на нашу думку, є укладання цієї збірки, оскільки з майже двохсот текстів, написаних і опублікованих на сайті ТСН із 2010 до 2014 р., автор відібрав саме ті, що й сьогодні є актуальними для українського суспільства. Фактично, Андрухович подає ніби власне потрактування найважливіших подій України за цей період та їхні наслідки, зважаючи на теперішні події в країні. Приміром, у першому есеї «Про братів, росіян і братів росіян», датованому 12 грудня 2010 р., письменник згадує слова свого однокурсника – російського поета: «Русские братьев не едят!», додаючи: «Я й досі не можу вдосталь на милуватися тією фразою. Якби моя воля, то я писав би її отакенними велетенськими літерами всюди, де тільки б зміг. Наприклад, на кожному російському танкові» [1, с. 7]. Очевидно, першочергово цей есеї був реакцією на події, які не стосувались України, проте сьогодні, у 2015 році, читач уже збірки сприймає ці слова зовсім в іншому контексті. Також Юрій Андрухович великої уваги приділяє політиці, а саме українській владі, для характеристики якої автор не надто добирає слів. Наприклад, у тексті «Перший національний порнограф» письменник відверто називає Віктора Федоровича Януковича типовим персонажем співоповок Степана Руданського: «Такий собі сільський голова чи повітовий староста – жадібний, загребущий, тугий на думку, малописьменний, богомільний, із кулаками та охороною. [...] Але свій. Народові своєму батько й авторитет» [1, с. 157]. Схоже, тема української влади 2010-2014 рр. є найбільш актуальною для Юрія Андруховича, про неї він пише найчастіше, вона його дратує, обурює, в ній він бачить

трагедію українського народу: «ці злякисні бандюки, ця пухлина на тлі нашої батьківщини, не дають мені вкотре писати, про що я хочу. І я знову пишу про них. Розлючений і жовчний, я кожного дня читаю новини в надії, що когось із них повбиває [...]. Замість думати про середину липня, ходити з друзями на біле вино, готувати поетичні переклади на черговий літературний фестиваль, я думаю про купку якихось дегенератів й окупантів, що дорвались до влади в моїй країні (Господи, ну чому саме в ній – невже в Тебе інших немає?!) [1, с. 103]. Для письменника така влада – це справді злочинний режим, який не тільки руйнує українську культуру, мову, а й диктує свої закони й правила: моду 90-х на «тупоголових качків у спортивному і їхніх [...] гіготливих подружок» [1, с. 147].

Звертаючись до питання культури, Андрухович, головним чином, пише про музику – «хорошу» і «погану». Так, однозначно для письменника згубний вплив на українську культуру має російська попса (а найбільше – Стас Михайлов) та шансон з його «Владимирским централом». Хорошою музикою Андрухович вважає пісні гуртів Queen, Pink Floyd та Боба Дилана, про яких згадує в кількох текстах (есеї «Ковток Дилана», «ФМ і fm», «За ґратами», «Соло для барабанів»). В есеї «За ґратами» (2011), письменник порівнює російський шансон з музикою субкультур Америки і доходить висновку, що в них насправді є багато спільного. Твір починається словами львівського таксиста, з якими Андрухович не може не погодитись: «От ви говорите, що Михайл Круг чи там Стас Михайлов – це погана музика. А я думаю, що й всі ті чорномазі американці нічим не краці. Про що вони там співають? Так само про тюрму, про те, як їх менти захарили. Ну, хіба не так? От і в головного їхнього наркомана [...] є пісня про те, як він убив шерифа. Це ж те саме, що і «Владимирській централ». То чого їм можна, а нам ні?» [1, с. 70]. Однак, міркуючи над цими словами, письменник ставить собі ще одне питання: чому все-таки тюремна субкультура Америки надихає прекрасних поетів і музикантів, а на наших «неозорих, ще досі радянських нивах, воно, бандюганство, породжує лише монстрів і покручів» [1, с. 71]. Для Андруховича відповідь однозначна: якщо американські виконавці, такі як Том Вейтс та Джонні Кеш, є геніальними, їхні тексти «фантастично пронизливі, гіркі й дотепні водночас», то виконавці шансону на чолі з Михайлом Кругом для письменника просто «хрипкі, прокурені бики». Для Юрія Андруховича це питання є важливим, оскільки він вбачає пряму залежність між слуханням певної музики та долею держави: «Усе так прозоро: яку музику слухає більшість населення країни, такого й президента на свою голову обирає. І тому в американських містечках-селах слухають геніальну лірику Джонні Кеша, а в нас – навіть не котрогось українського вуйка із сусіднього хутирця, а великоруських зеків, знавців життя і творців понятій. Ну, тобто тепер уже й не понятій, а законів» [1, с. 71-72]. До цієї теми письменник звертається й в іншому есеї («Бенкетні канти злих часів»), де порівнює українські застільні пісні різних часів, згадуючи ще козацькі канти. На думку Андруховича, хоча в усі часи застілля відбуваються однаково: «люди п'ють, їдять вишукані страви, звеселяють і зміцнюють свій

дух не лише вином та медом, а й бенкетними кантами», – проте канти вже не ті – «не козацькі, а бандюцькі», бо який народ, така і влада, а яка влада, такі й пісні. Ця залежність для письменника очевидна [1, с. 16].

Останні есеї зі збірки присвячені подіям на Сході України («Концерт із ведмедем», «Чужі в місті», «Після нього»). Письменник не просто висловлює свої думки й почуття з приводу війни, а намагається знайти якийсь вихід. Найперше, вважає Андрухович, окрім світової підтримки, зброї, санкцій, необхідно відкрито визнати першопричину всіх подій: «вистачить уже винуватити в усьому давно померлого (чи, точніше кажучи, убитого) Бандеру та міфічних бандерівців», оскільки для митця очевидно, що «зло йде від однієї-однісінької людини з необмеженою владою та безмежними амбіціями» [1, с. 223]. Однак, письменник визнає, що Україна лишилась сам на сам у цій ситуації, та іронізує: «Просто Україні випала така почесна місія – стримувати його на своїх кордонах ціною багатьох життів» [1, с. 228].

З погляду літературознавства, есеї Юрія Андруховича характеризуються автобіографічністю, інтертекстуальністю, експресивністю, емоційністю, іронічністю, дотепністю та широким використанням художніх засобів, що, на думку Сергія Шебеліста, є результатом впливу постмодерних творчих практик [9, с. 52]. Так, збірка «Тут похований Фантомас» є автобіографічною за своєю основою, оскільки автор постає перед читачем, не приховуючись за ліричним героєм. Кожна колонка побудована на основі особистого досвіду письменника: його подорожей, зустрічей з різними людьми, участю в суспільних і політичних заходах, – що, у свою чергу, підвищує рівень довіри читачів до тексту.

Інтертекстуальність – одна з головних літературних ознак есеїв Андруховича, який іноді прямо вказує на джерело натхнення (наприклад, письменник неодноразово згадує й цитує польського поета Марціна Светлицького, англійського історика Філа Бейкера, Степана Руданського, Богдана-Ігоря Антонича, Юрія Винничука, Сергія Жадана, Назара Гончара, Тараса Прохаська), а інколи зауважено, називаючи свої есеї на кшталт відомих текстів («Геройки нашого часу», «Секс і символи», «Ще не змерзла Україна» тощо). Так, «геройками нашого часу» письменник називає українських заробітчанонок, яких часто зустрічає в літаках. Спостерігаючи за жінками, які поверта-

ються в Україну із заробіток, Андрухович іронізує: незважаючи на те, що вони, проживши стільки років «там» і «готують уже тільки по-італійському, [...] п'ють по-італійському лимончеллу й амаретто, читають глянець по-італійському, навіть по-італійському кохаються», проте виглядають і вдягаються «по-нашому, наче завжди скуповуються на якомусь базарі в Стрию» [1, с. 53]. А в есеї «У світі тварин» Юрій Андрухович наводить історію про ігуану, що вкусила свого господаря, а потім ходила за ним по всій квартирі, про яку, свого часу, писав і Юрій Іздрик в книзі «Таке» (2009) [4, с. 157]. Також письменник часто згадує власні твори та їх персонажів («Московіада», Станіслав Перфецький тощо).

Окрім того, тексти письменника характеризуються широким використанням художніх засобів: епітетів («цілющий трунок», убивчий креатив», «сюрреалістичні рецепти», «білосніжна незайманість» та ін.), метафор («паща смерті», «труп Польщі» тощо), порівнянь («тягнути нестерпно, ніби нечисту совість», «ведмеді ... як зеки» й ін.), фразеологізмів («заборонений плід», «збивати з пантелику», «спалювати мости», «клин клином вибивати», «замулення очей» тощо), просторічної лексики («телік», «велік», «аднакласнікі», «в облом», «кароче», «комп» й ін.).

Таким чином, збірка есеїв «Тут похований Фантомас» Юрія Андруховича, уміщуючи тексти 2010–2014 рр., охоплює найактуальніші й найважливіші для українського народу тенденції й події суспільно-політичного життя: від стану культури до війни на Сході України. Письменник пропонує власний суб'єктивний погляд на актуальні теми, органічно вписані в національний та світовий контексти. З формального погляду, публіцистиці Юрія Андруховича притаманні як літературні (серед яких автобіографічність, інтертекстуальність, експресивність, емоційність, іронічність та широке використання художніх засобів), так і соціокомунікативні риси (актуальність, оперативність, безпосередній вплив на масову свідомість, «державне мислення» та медійність). На нашу думку, розуміння надскладної, синтетичної природи письменницької публіцистики як явища на перетині літератури та журналістики є вкрай важливим при аналізі конкретних публіцистичних творів, за якого нехтування хоча б одним складником досліджуваного явища може призвести до невиправних помилок у розумінні цілого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрухович Ю. Тут похований Фантомас / Юрій Андрухович. – Брустурів : Дискурс, 2015. – 232 с.
2. Галич В. М. Публіцистична творчість Олеся Гончара: історія, поетика, прагматика : дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.08 / Галич Валентина Миколаївна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. – К., 2004. – 58 с.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : навчальний посібник / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с.
4. Іздрик Ю. Таке / Юрій Іздрик. – Калуш : ТАКЕ-print, 2009. – 272 с.
2. Нестеренко Ю. В. Сучасна українська есеїстика: жанрові трансформації : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06 / Юлія Вікторівна Нестеренко ; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2014. – 18 с.
3. Погрібний А. До розуміння феномена письменницької публіцистики / Анатолій Погрібний // Слово і Час. – 2007. – № 4. – С. 45–52.
4. Титаренко М. Феномен публіцистики: проблема дефініцій / Марія Титаренко // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2007. – Вип. 30. – С. 41–50.
5. Цветаєва О. В. Сучасна колумністика як складова персонального журналізму в українській та американській пресі : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / Цветаєва Олена Вікторівна ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2013. – 198 с.

6. Шибеліст С. В. Особливості розвитку сучасної української есеїстики в системі журналістських жанрів : автореф. дис ... канд. наук з соц. комунікацій : 27.00.04 / Шибеліст Сергій Вікторович ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. – К., 2009. – 18 с.

Сильман Е. В., аспірантка, *Черноморський державний університет ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна*

ПИСАТЕЛЬСКАЯ ПУБЛИЦИСТИКА КАК ЯВЛЕНИЕ НА СТЫКЕ ЛИТЕРАТУРЫ И ЖУРНАЛИСТИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ СБОРНИКА ЮРИЯ АНДРУХОВИЧА «ТУТ ПОХОВАННИЙ ФАНТОМАС»)

В статье проанализирован сборник Юрия Андруховича «Тут похований Фантомас» (2015), который отображает ключевые тенденции общественно-политической жизни Украины 2010–2014 гг.: от вопросов языка и культуры до событий на Востоке Украины, предлагая субъективный взгляд писателя-интеллектуала на актуальные темы, органично вписанные в украинский и мировой контексты. В процессе анализа обнаружено, что эссе Юрия Андруховича присущи как литературные (среди которых автобиографичность, интертекстуальность, экспрессивность, эмоциональность, ироничность и широкое использование тропов), так и социокоммуникативные черты (актуальность, оперативность, непосредственное влияние на массовое сознание, «государственное мышление» и медийность). В связи с чем акцентировано внимание на важности рассмотрения публицистики в общем и писательской публицистики в частности с точки зрения как литературоведения, так и журналистиковедения.

Ключевые слова: художественно-публицистические жанры; эссе; публицистика; писательская публицистика; колонка.

Silman K., *Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine*

THE ESSAY BETWEEN LITERATURE AND JOURNALISM (BASED ON YURIY ANDRUKHOVYCH'S COLLECTION OF ESSAYS FANTOMAS IS BURIED HERE («ТУТ ПОХОВАННИЙ ФАНТОМАС»))

Peculiarities of essay have been investigated by many researchers such as V. Zdoroveha, V. Uchonova, V. Shkliar, L. Kroichyk, O. Maskova, O. Terebus, S. Shebelist, and others. The term «essay» is a popular subject of studies in literature, religion, philosophy, and journalism. The purpose of this paper is to investigate literary social-communicative features of Yuriy Andrukhovych's essays and to reveal the features of the genre as a phenomenon between literature and journalism. The selection of the collection of essays «Tut pohovanyi Fantomas» (2015) by Yuriy Andrukhovych is explained by the fact that this book reflects the main tendencies of social and political life of Ukraine in 2010–2014 from language and cultural problems to the events in the East of Ukraine and relations between Ukraine and Russia. Andrukhovych's essays have both literary (autobiographical elements, intertextuality, expressiveness, irony, and use of literary devices) and social-communicative features (topicality, efficiency, direct impact on public consciousness and «national thinking»). In the conclusion the paper stresses that the essay is genre which is to be treated as a phenomenon between literature and journalism.

Keywords: essay; social communication; literature, column.

© Сильман К. В., 2015

Дата надходження статті до редколегії 16.05.2015